

Népszabadság

KÖNYVTÁROS NYUGDÍJBAN

Uray Béla, a Szabó Ervin Könyvtár első budai fiókjának, a 6. számúnak a vezetője nyugdíjba megy. A több évtizedes munkája során valaha elsőként kapta még könyvtára a Kiváló könyvtár címet, majd 1961-ben ugyancsak az első között lett kiváló népművelő, és most, hogy elbúcsúzott — a Munka Erdemrend ezüst fokozatával tüntették ki.

Min mérhetőek az érdemei? Lehetetlenség számokkal, adatokkal mérni hatását a XI. kerületi s a környező területekre, bár sok ezren kerültek vele könyvtáros-olvasó kapcsolatba, s váltak így a könyv szerelmeseivé. Olyankor érezhető a kézzel fogható, látható eredményt, amikor egy-egy munkás szakkönyvet kért tőle kölcsön, majd visszatérve beszámolt arról, hogy a gyárban ennyi és ennyi százalékkal javult a munkája a könyv segítségével.

Igaz, akadnak pontos adatok az ő könyvtárával kapcsolatban, például az olvasók és a kötetek számának óriási növekedéséről. Ebben kétségkívül nagy szerepe van Uray könyvtárvezetőnek, mégis ez: a kulturális színvonal és az igények mindenütt tapasztalható növekedésével is összefügg.

Talán abban is mérhető könyvtárvezető munkájának eredménye, hogy az apák után a fiúk is beiratkoztak a könyvtárába. De erről sincs százalékos kimutatás. Pedig mennyiféle fajta összeállítást vezetett be! Például arról, hogy milyen könyveket ajánl a

fiataloknak, milyeneket az idősebbeknek, milyeneket az öregeknek, s milyen sorrendben. Igen, voltak ilyen, saját maga által alkotott javaslatai, de ezekhez sosem tartotta magát szigorúan. — Mindig azt vallottam, hogy nem szabad az emberekre rákényszeríteni ezt vagy azt a könyvet, hanem ki kell tapasztalni az olvasó tudását, érdeklődési körét, ízlését, minél többet beszélgetni vele. Minél jobban meg kell ismerni az olvasót. A könyvtárosnak nemcsak az a feladata, hogy a könyveket beszerezze, azután a polcokon elrendezze, hanem közel kell vinni a könyvet az olvasóhoz. Sok ember szégyelli, hogy nem, vagy csak igen keveset olvasott és ezért nem kér segítséget. Ezért is jó, ha a könyvtáros és az olvasó szinte baráti viszonyba kerül.

Rengeteget olvasott. Már akkor elkezdte, amikor a könyvtár központjában raktárkezelő volt. Dienes László, a könyvtár egykori híres igazgatója, a KMP egyik alapító tagja „fedezte fel” őt, azután került főiskolára, már nem egészen fiatal emberként.

Olvasott, saját épülésére, és hogy jó lelkiismerettel ajánlhasson könyvet. Csak miután elolvasta az új könyvet, azután tanulmányozta át a kritikákat, hogy ily módon is ellenőrizze magát, a véleményét.

„A könyvtáros felelős az emberekért” — mondja. Még sosem volt „gyorsolvasó módszerről”, de ő már így olvasott. „Nem lehetett másként. Majd

most, hogy nyugdíjban leszek, fogom csak igazán élvezni az olvasást, az író stílusát, a jellemek alakításának módszereit, megállapodhatok egy-egy oldalon, akár újra el is olvashatom... Elsősorban azért sajnálom hogy az élet rövid, hogy nem lehet többet olvasni. És éppen ezért is kár, hogy elég sok a gyenge, értéktelen könyv. De ha a könyvtáros ezeket nem tartja, az nem megoldás, mert az olvasó esetleg éppen azokat a könyveket kutatja, amelyek nem kaphatók. És akkor vége a bizalomnak a könyvtáros iránt. Irányítani kell az olvasót, nem pedig elzárni bizonyos könyvektől. Ez volt a célom.”

Ezeket az elveket próbálta a gyakorlatban érvényesíteni a környéken levő üzemi könyvtárak segítségével is, erre tanította a keze alá került könyvtárosokat is. Szűk körű könyvtáros-olvasó találkozókát is tartott.

Az egykori raktárkezelő igen művelt emberré vált. A felesége is könyvtáros lett, gyerekei magasan képzett, szép pozícióban levő emberek. Otthon is jó nevelőnek bizonyult.

— Ezt a munkát nem lehet abbahagyni. Még csak néhány papja mentem nyugdíjba, egyelőre még olyan érzés ez, mintha csak szabadságon volnék...

Az emberek meg-megszójtják az utcán: Uray úr (vagy Uray elvtárs, vagy: Uray bácsi), mit olvassak el?

György István